

A KÖTET SZERKESZTŐ-ÍRÓJA: TIMÁR TIBOR

Felvételi meghallgatás útján lettem tagja 1970-ben a Fürst Sándor (ma: Balassi Bálint) Gimnázium színjátszó körének, amely épp akkor vette fel Ascher Oszkár nevét. Már a gimnáziumi évek alatt sok szerepet eljátszhattam, irodalmi műsorokban vehettem részt. 1974-ben bejutottam a József Attila országos szavalóverseny balatonszárszói döntőjébe.

Kezdetben rendező szerettem volna lenni, aztán a pedagógiai pálya felé sodródtam. Két fontos alappillére életemnek: a színház és a pedagógia. Előbbit az Ascher Színházban, utóbbit pedig tanári pályámon teljesíthettem ki.

Az Ascher Oszkár Színházban kezdetben színjátszóként, illetve az újonnan felvett tagok képzéséért felelős stúdióvezetőként tevékenykedtem. Később a rendezéssel is megpróbálkoztam, majd az évek során több mint harminc darabot rendeztem. 1995-től művészeti vezetőként irányítom az Ascher Oszkár Színház munkáját. 1998-ban Ascher Oszkár-emlékgyűűrű kitüntetést, 2021-ben Pro Cultura Rákosmente díjat kaptam.

Színház és pedagógia

(Raffay Gábor interjójának részlete
Timár Tiborral –

Rákosvidék, 2002. október)

– Mindig csodálattal tekintettem azokra az emberekre, akiknek sikerült harmóniát teremteni szakmai kihívásaik és a szenvedélyük között; akik úgy tudtak átjárni egyik énjükből a másikba, hogy mind a kettőben megújulást találtak.

– Melyik tevékenységi körödet érzed a fontosabbnak: a kenyérkereső pedagógusi hivatásodat vagy a színházrendezőit?

– Gyermekekorom óta összefonódik a kettő. Visszalépve az időben, úgy emlékszem, már

általános iskolás koromtól fogva érdekelt a tanári hivatás, a művészetek terén pedig a színház. Két gyermekkori játékomra emlékszem elevenen. Az egyik, hogy kis elemistaként szelűtöses nagyapámat tanároshoz játszva tanítottam meg újra számolni. A másik pedig, hogy bábokkal családi kis előadást tartottam. Középiskolásként, az akkor még Fürst Sándornak nevezett Balassi Bálint Gimnázium színjátszó szakkörében, Seifterné Csetényi Anikó keze alatt tanultam a színész-rendező mesterséget, s lettem a szakörböl később amatőr színházzá növvő társulatnak meghatározó törzstagja.

Tanári diplomát szereztem, és elmondhatom, hogy minden tevékenységemben elsősorban pedagógus vagyok. A színházi munkám is átitatódik színészpedagógiával. A színészi fejlődés, az emberi lélek megnyitása a színészi feladatra legalább olyan fontos része a munkánknak, mint a rendezés, a művészi tevékenység. De akár fordíthatok is a dolgon, hisz a magyartanár mindennapjaiban is ott a színház drámapedagógiaként.

Katedra és színpad kettős vonzásában

(Raffay Gábor interjójának részlete
Timár Tiborral –

Rákosvidék, 2011. december)

Engedjenek meg nekem egy baráti beszélgetést egy olyan emberrel, akinek életpályáját nem közvetlen közelből, de főbb állomásainál baráti szemmel követhettem! A szakma is elismerte, méltán fénybe is állította, majd e „fénykörből” egy másik világ reflektorfényébe is átlépve valódi színpadi sikereket is aratott többnyire rendezőként. Szerettem figyelni, ahogy ezt a kettősséget kötéltáncos biztonsággal, szerényen kiegyensúlyozta, harmóniába olvasztotta. Szeretném Önökkel is megosztani ezt az életutat!

– Tanárember lettél, aki színházi vágyait

az amatőrszínjátásban élhette meg. Tanárként is sajátos utat tettél meg.

– Az eltelt évtizedek alatt a pedagógiának valóban minden szeletét bejártam: magyar-oroszos szakos tanár, osztályfőnök, iskolai és kerületi szakmai munkaközösség-vezető, szaktanácsadó, oktatási szakértő, iskolaigazgató, pedagógiai szakmai szolgáltató intézet vezetője egyaránt voltam már. S ezt az utat eddig bejárva fogalmazódott meg bennem: makacsul „bátor” ember lehetek, hogy életutam lényeges váltópontjait megélve, alakítva ragaszkodtam, ragaszkodhattam ahhoz az alapelvemhez, hogy csakis azt szabad csinálnom, amit tudok és egyben szeretek. Ezért többször mondtam magamnak is nemet, s mertem váltani, amikor a környezetem értetlenül állt felette. Ez az élet ajándéka jelenleg is számomra, egy luxuselem az életemben. Nem szabad megvárni, hogy a megszokottság, a rutin megegye az embert, s ne legyen bátorsága, vágya valami újba kezdeni. Nekem megérte. Ha becsuksz egy ajtót, hogy egy másikat kinyithass, soha ne csapd be a már hátaid mögött lévő, őrizd a segítő kezek barátságát! Nekem a pályán ez bevált.

– Példaértékűnek tűnik nekem, hogy a kihívásokat te mindig a kreatív újat teremtés lehetőségévé fordítottad, egy önmagát is újratерemtő indikátorként működsz.

– Amíg valamit csapatmunkában a magaménak érzek, addig élek-halok érte, de tudom, a továbblépés lehetőségének megtartása érdekében nem szabad kisajátítani, magadat „láncokkal” hozzákötöni. El kell tudni szakadni! Ne felejtse: amit építesz, legyen az közösség, szervezet, színház, iskola, az nem csupán a tiéd, nem magadnak építed! Semmi sem történhet hiába. Tetteid értéke, eredménye tőled elszakadva, átalakulva később a te hajdani szolgáltatóról is vall.

– Életed másik, ugyanilyen értékű, párhuzamos vonulata az Ascher Színház Rákoskerten. Ott is úgy nőttél bele egy világba,

hogy át tudtál venni egy fontos szerepet művészeti vezetőként, rendezőként, s ott is hajtómotor lettél.

– Te beszéltél párhuzamról, én beszélek egy múlthatatlan szerelemről. Egy olyan szerelemről, mely nem csal meg, sőt két hatalmas ajándékot nyújt. Az egyik az, hogy nem enged megöregedni, mert újabb és újabb fiatal generációk lépnek be kapuján világmegváltó álmaikkal, modern világlátásukkal. Nyitottnak és kortársnak őriznek. A másik kapott kincs, hogy újratölt, legyél bármilyen kimerült, megfáradt. Kifacsart szivacsként este beülsz ebbe a közösségbe, mert „muszáj”, a próba szent, s egy idő után – mintegy kattintásra – hihetetlen energiák, inspirációk szabadulnak fel benned, felpörögsz ismét úgy, hogy alig tudod álomra hajtani a fejed.

– Mit jelent neked a színpad, mit a rendezés? Mikor történt e munkádban is nagyobb fordulat?

– Az első kérdésre sok közhelyet mondhatnék. Elégedj meg eggyel: egy életforma! A fordulat? Az első igazán jelentős fordulat az volt, amikor a még jogdíjaktól ennyire nem korlátozott világban bele mertem vágni egész estét betöltő, két-három felvonásos darabok rendezésébe. Ha valaki most megnézi repertoárunkat, észreveheti, hogy igen nagy számban játszunk kortárs, magyar darabokat. Nagyon megszerettük őket. Ez is váltás volt. A megkeresett szerzők örömeinkre valóban megtiszteltetésnek veszik szándékunkat, örömmel bocsátják rendelkezésünkre darabjaikat. Eljönnek hozzánk, megnézik a darabot, megköszönik, hogy gondoltunk rájuk.

– Mit ad a te színházad, tanár úr?

– A velünk játszó negyven-ötven fős gárda egy olyan család, ahol bár zördül néha a kánál, de nincs közösséget bontó, minőséget zavaró vita, szakmai féltékenység. Szakmai és személyiségbeli fejlődést várhatnak a közénk lépők. Örömszínház a miénk. A közönség közül pedig azok járnak vissza, akik szeretik

bennünk a színpadközeli, közvetlenséget nyújtó színházat, ahol úgy tekinthet az előadásra a néző, mintha maga is részese lenne a színpadi történeteknek. A nagy színházak stúdiószínpadjainál is bensőségesebb légkört tudunk teremteni a néző számára.

– Az eltelt idő leltára hogyan néz ki nálad?

– A magam elé kitűzött cölöpök mentén haladhattam. Az úton találtam inspiráló, segítő kezeket, akik előbbre vittek, s igyekeztem megbecsülni őket. A viszontmosolyuk pedig erőt adott. Erre a mosolyra kell vigyáznunk kölcsönösen! Ezek a gesztusok teremtenek előre vivő közeget.